

ใบงานชั้นนำ การอ่านจับใจความสำคัญ

คำชี้แจง อ่านนิทานเรื่อง “ธรรมะโอสถ” แล้วตอบคำถามในแผนภาพความคิด

ธรรมะโอสถ

ชายหนุ่มคนหนึ่งคิดว่า พระพุทธศาสนาต้องมีดีอะไรแน่นอน ไม่อย่างนั้นผู้เฒ่าผู้แก่ทั้งหลายคงจะไม่ทำบุญให้ทานใส่บาตรพระสงฆ์ได้ทุกวัน จึงอยากได้อะไรดีๆ จากพระพุทธศาสนาบ้าง เขาขอสมัครเข้าไปบวชเป็นพระอยู่ที่วัดแห่งหนึ่ง

หลังจากบวชแล้ว เขาก็ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนธรรมะและสอบได้ถึงนักธรรมชั้นเอกซึ่งเป็นชั้นสูงสุด หลังจากนั้นได้พยายามท่องพระปาติโมกข์จนจำได้คล่องแคล่ว และอ่านพระไตรปิฎกจนจบ ๔๕ เล่ม บางเล่มอ่านหลายเที่ยว เพราะเป็นคนขยันเอาจริงเอาจัง เขาบวชได้ ๘ พรรษาก็ขอลาสิก

หลังจากสึกแล้วก็ไปมีครอบครัวทำมาหากินเหมือนคนทั่วไป แต่ไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ยังตั้งตัวไม่ได้

หลายปีผ่านไปก็ไม่ทำให้เขาดีขึ้น เขาจึงคิดว่าธรรมะที่เขาได้เรียนมาไม่ได้ช่วยอะไรเขาเลย วันหนึ่งเขาไปหาหลวงพ่ที่วัด แล้วบอกท่านว่า “หลวงพ่ครับ ธรรมะในพระพุทธศาสนาที่ผมเห็นว่าไม่มีประโยชน์อะไร ผมศึกษาเล่าเรียนจนรู้เรื่องตลอดแต่ก็ไม่ช่วยให้ผมดีขึ้นได้เลย ผมยังตั้งตัวไม่ได้จนเดี๋ยวนี้”

หลวงพ่ฟังแล้วได้แต่ยิ้มๆ ไม่ต่อความอะไรและไม่ได้อธิบายไขข้อข้องใจให้เขาฟัง ด้วยเห็นว่าเขาเรียนมามากแล้วเขาเห็นว่าหลวงพ่หนึ่งเฉยอยู่จึงลากลับบ้าน

ต่อมาไม่กี่วันหลวงพ่ไม่สบาย เป็นหวัดไอและเจ็บคอมากจึงให้เด็กวัดไปตามทิดคนนั้นมา และเล่าอาการให้ฟัง ทั้งขอให้ไปซื้อยาแก้ไอให้หน่อย

เขาจึงรีบไปตลาดซื้อยาแก้ไอมาถวายหลวงพ่หลังจากนั้นอีก ๒-๓ วันเขาเข้าไปหาหลวงพ่อีกเพื่อถามอาการ “เป็นไงบ้างครับหลวงพ่ หายดีแล้วหรือยัง”

“ยังไม่หายเลยดูเหมือนจะหนักกว่าเก่าเสียด้วย” หลวงพ่อตอบเสียงแหบๆ และไอโชลกๆ แล้วเสริมว่า “สงสัยจะซื้อยาผิดมาจึงไม่ได้ผล”

เขาหยิบขวดยามาดูให้แน่ใจ มันก็เป็นยาแก้ไอฉลากยา ก็บอกว่ายาแก้ไอ แก้เจ็บคอ ขับเสมหะ เขาจึงถามหลวงพ่อกว่า “หลวงพ่อไม่ได้อ่านฉลากยาหรือครับ” “อ่านสิ อ่านหลายครั้ง อ่านจนท่องจำได้ว่าแก้ไอ แก้เจ็บคอ ขับเสมหะ”

“อ้าวแล้วทำไมหลวงพ่อยังไม่หายล่ะครับ”

“ฉันไม่ได้กินมัน ฉันเพียงอ่านฉลากอย่างเดียว” หลวงพ่อตอบหน้าตาเฉย

เขาซักจนหลวงพ่อกว่า เลยต่อว่าไปว่า “โอ้หลวงพ่อ ยานี้แค่อ่านฉลากอย่างเดียวแต่ไม่ได้กิน มันจะรักษาโรคให้หายอย่างไรกันหลวงพ่อ”

“เออจริงของเอ็ง ไหนส่งยามาให้ซิ” หลวงพ่อตอบแล้วเปิดขวดยาที่เขาส่งให้ ยกขึ้นจิบนิดหนึ่งแล้วพูดว่า “ธรรมะของพระพุทธเจ้าก็เหมือนยาแก้ไอชนิดนี้นั่นแหละ ไอ้ทิดเอ๊ย อ่านแต่ธรรมะที่อยู่ในตำราพระไตรปิฎกแต่ไม่ได้เอามาปฏิบัติตามก็แก้ทุกข์แก้จนให้ไม่ได้หรอก เหมือนอ่านแค่ฉลากยาจะทำให้หายโรคได้อย่างไรกัน จริงไหมเล่า”

เขาไม่ตอบหลวงพ่อกว่าแต่ตาสว่างขึ้นมาทันที

นิทานชาดก

แผนภาพความคิด
การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
นิทานเรื่อง “ธรรมะโอสถ”

ใจความสำคัญของนิทาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อคิดที่ได้จากนิทานที่อ่าน

.....

.....

.....

.....

.....

การนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ ๐๑
การอ่านจับใจความสำคัญ

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรองเรื่อง “สี่ศิษย์พระดาบส” แล้วตอบคำถามในแผนภาพความคิด

บทร้อยกรอง กลอนสุภาพ
เรื่อง สี่ศิษย์พระดาบส

ศิษย์ทั้งสี่เรื่องฤทธิ์น่าพิศวง
แต่ถือตัวอวดอ้างอหังการ
มอบของขวัญวันทนาพาให้คิด
หรือแข่งคุณมูลค่ามาแทนทด
แต่ละคนคิดแคบแบบตนเอง
พระฤๅษีรู้แจ้งแห่งใจจง
ทุกคนมีฝีมืออันลือเลื่อง
จึงสั่งสอนเตือนสติอธิบาย
มือที่ส่งสอดประสานสมานฉันท์
มิตรไมตรีมีไว้ในกมล
เหมือนบ้านซึ่งพึ่งเสาเข้าคอยค้ำ
ก็ชวดเซทรุดส่งลงพังครืน
ศิษย์ทั้งสี่มีวิชาพาผูกมิตร
รวมแสงรักส่องสว่างดังดวงเทียน
อยู่แผ่นดินเดียวกันฉันน้องพี่
ทุกภาคส่วนสัมพันธ์บันดาลบุญ

อีกตำรงเอกลักษณ์แห่งถิ่นฐาน
แบ่งแย่งงานศิลป์สยามอันงามด
ว่าน้อมจิตบูชาพระดาบส
สิ่งกำหนดอำนาจอันอาจอง
ด้วยห้วนเกรงชิงชัยจนไหลหลง
ศิษย์ประสงค์เป็นเอกเฉกยอดชาย
กลับหมกมุ่นขุนเคืองก็เสื่อมสลาย
บ้านเมืองหมายอยู่สุขทุกหมู่ชน
ย่อมปกป้องครองกันทุกแห่งหน
ก่อเกิดผลสร้างสรรค์ทุกวันคืน
ถ้าเสาหนึ่งล้มคว่ำแล้วเสาอื่น
ยากจะยืนอยู่เห็นเป็นบทเรียน
พลังจิตแผ่แผ่มีแปรเปลี่ยน
เพิ่มพากเพียรผดุงธรรมล้ำเลิศคุณ
เย็นด้วยพระบารมีที่เกื้อหนุน
ช่วยค้ำจุนชีวาสภาพร

หนังสือเรียนภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

แผนภาพความคิด
การจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
บทร้อยกรองเรื่อง “สี่ศิษย์พระดาบส”

ใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

.....

.....

.....

.....

.....

บทร้อยกรอง
เรื่อง “สี่ศิษย์พระดาบส”

การนำการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

.....

เรื่อง

ใจความสำคัญของเรื่องทีอ่าน

ข้อคิดที่ได้จากเรื่องทีอ่าน

เครื่องมือการเกษตรที่รู้จัก

ใบงานที่ ๐๓
การใช้พจนานุกรม

คำชี้แจง จัดลำดับคำที่เป็นสำนวน สุภาษิต ให้ถูกต้องตามหลักการใช้พจนานุกรม

๑. ตี ปลา หน้า ไซ
.....
.....

๕. ตา บอด ได้ แวน
.....
.....

๒. จับ เสือ มือ เปล่า
.....
.....

สำนวนสุภาษิต

๔. หม่า ช้าง เอา งา
.....
.....

๓. น้ำ ฝั่ง หยด เดียว
.....
.....

ใบงานที่ ๐๔
การใช้พจนานุกรม

คำชี้แจง เรียงลำดับคำแต่ละข้อตามพจนานุกรม แล้วเขียนความหมายของคำ
พร้อมทั้งนำคำมาแต่งประโยค

๑. ครึ้นเครง เกรงใจ ใฝ่ดี สึกา

เรียงลำดับคำที่ ๑ ..... หมายถึง .....

ประโยค : .....

เรียงลำดับคำที่ ๒ ..... หมายถึง .....

ประโยค : .....

เรียงลำดับคำที่ ๓ ..... หมายถึง .....

ประโยค : .....

เรียงลำดับคำที่ ๔ ..... หมายถึง .....

ประโยค : .....

๒. มัธยัสถ์ หัตถกรรม อำนวย มิตรภาพ

เรียงลำดับคำที่ ๑ ..... หมายถึง .....

ประโยค : .....

เรียงลำดับคำที่ ๒ ..... หมายถึง .....

ประโยค : .....

เรียงลำดับคำที่ ๓ ..... หมายถึง .....

ประโยค : .....

เรียงลำดับคำที่ ๔ ..... หมายถึง .....

ประโยค : .....

ใบงานที่ ๐๕
การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม

คำชี้แจง อ่านการปฏิบัติตนในห้องเรียน แล้วเขียนแสดงความคิดเห็น

การปฏิบัติตนในห้องเรียน (ข้อตกลง)

๑. ตั้งใจเรียน
๒. พูดจาสุภาพ
๓. มีระเบียบวินัย
๔. รักษาความสะอาด

๑. การปฏิบัติตนในห้องเรียนข้อใดมีผลให้ข้ออื่นๆ ประสบผลสำเร็จ.....
เหตุผล.....
.....
๒. การปฏิบัติตนในห้องเรียนตามข้อใดสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดีที่สุด.....
เหตุผล.....
.....
๓. เขียนการปฏิบัติตนในห้องเรียนตามความคิดเชิงสร้างสรรค์เพิ่ม ๑ ข้อ
การปฏิบัติตนในห้องเรียนข้อที่ ๔ คือ .....
.....
เหตุผลที่เพิ่มข้อความนี้เพราะ.....
.....

ใบงานที่ ๐๖
การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม

คำชี้แจง เขียนกฎการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในหมู่บ้าน ไม่น้อยกว่า ๔ ข้อ พร้อมทั้งบอกเหตุผลของแต่ละข้อพอเข้าใจ

การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในหมู่บ้าน

๑. ....
เหตุผล.....
.....
๒. ....
เหตุผล.....
.....
๓. ....
เหตุผล.....
.....
๔. ....
เหตุผล.....
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ ๐๕
การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม

คำชี้แจง อ่านการปฏิบัติตนในห้องเรียน แล้วเขียนแสดงความคิดเห็น

การปฏิบัติตนในห้องเรียน (ข้อตกลง)

๑. ตั้งใจเรียน
๒. พูดจาสุภาพ
๓. มีระเบียบวินัย
๔. รักษาความสะอาด

๑. การปฏิบัติตนในห้องเรียนข้อใดมีผลให้ข้ออื่นๆ ประสบผลสำเร็จ.....
เหตุผล.....
.....
๒. การปฏิบัติตนในห้องเรียนตามข้อใดสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดีที่สุด.....
เหตุผล.....
.....
๓. เขียนการปฏิบัติตนในห้องเรียนตามความคิดเชิงสร้างสรรค์เพิ่ม ๑ ข้อ
การปฏิบัติตนในห้องเรียนข้อที่ ๔ คือ .....
.....
เหตุผลที่เพิ่มข้อความนี้เพราะ.....
.....

ตัวอย่าง

การเขียนย่อความประเภทคำสอน

เรื่อง คิดก่อนพูด

ลูกรัก.....

ปากคนนั้นนำสุขมาให้ก็ได้ นำทุกข์มาให้ก็ได้ มีคำเตือนมากมายเกี่ยวกับปาก เช่น “พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง” เมื่อลูกคบหากับใคร ทำงานที่ไหนก็ตาม สิ่งที่ต้องระวังให้มากคือปาก ท่านกล่าวว่า “จงเก็บปากไว้ที่ใจ อย่าเก็บใจไว้ที่ปาก” คืออยากพูดอะไรก็เก็บไว้ในใจ อย่าพูดทุกอย่างตามที่ใจคิด พูดมากโอกาสพลาดก็มีมาก พูดน้อยก็พลาดน้อย เมื่อจำเป็นต้องพูดก็ควรพูดอย่างมีสติ พูดพอประมาณ พูดอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องและมีประโยชน์ ท่านบอกไว้ว่า “คำพูดที่ตั้งเกินไป คำพูดที่แรงเกินไป คำพูดที่เกินความจริง ล้วนฆ่าคนพูดผู้โง่เขลาได้ทั้งสิ้น”

คนสมัยนี้พูดเก่งและพูดได้มาก แต่มีสักกี่คนที่พูดแบบสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความสามัคคี ทำให้ทุกฝ่ายเกิดความสบายใจ แต่เราจะไปห้ามเขาไม่ให้พูดก็ไม่ได้ เขาจะพูดดีไม่ได้อย่างไร พูดก้าวร้าวเสียดสีใครเป็นสิทธิส่วนตัวของเขา เขาพูดเขาก็ต้องรับผิดชอบเอง สำคัญลูกอย่าไปพูดอย่างเขาก็แล้วกัน คิดให้ดีก่อนพูดเสมอ ยิ่งพูดถึงบุคคลอื่นด้วยแล้วยิ่งต้องระวัง เพราะเราไม่รู้จักเขาดีพอ ไม่รู้ถึงความรู้สึกนึกคิดของเขาดีเท่ากับตัวเขาหรอก เราจะไปคาดเอาเองว่าเขาเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้แล้วไปพูดทำให้เขาเสียหาย คุณจะมียุติธรรมนัก ดีที่สุดคือไม่พูดถึงคนอื่นโดยไม่รู้ข้อเท็จจริงดีพอ แม้จะรู้จริงก็ไม่ควรพูด ถ้าจำเป็นต้องพูดก็ควรพูดอย่างมีสติ พูดด้วยความระมัดระวัง เพราะการพูดถึงคนอื่นนั้นเสี่ยงต่อการเป็นศัตรูกัน และจะเป็นบาปกรรมด้วย ระวังไว้เป็นดีที่สุด

คำพ่อคำแม่ : พระธรรมกิตติวงศ์ ราชบัณฑิต

ย่อคำสอนเรื่อง คิดก่อนพูด ของพระธรรมกิตติวงศ์ ราชบัณฑิต จากหนังสือคำพ่อคำแม่ หน้า ๙๔ - ๙๕ ความว่า

ก่อนจะพูดอะไรให้ใช้สติไตร่ตรอง รู้จักคิดก่อนพูดโดยเฉพาะการพูดถึงคนอื่นให้ระมัดระวังให้มาก

ใบงานที่ ๐๗ การเขียนย่อความ

คำชี้แจง อ่านนิทานเรื่อง “แกงลิ้น” แล้วเขียนย่อความ

แกงลิ้น

ชายคนหนึ่งเข้าไปหาหลวงพ่อก่อนที่ตนเคารพนับถือ แจ้งความประสงค์ขอคาถาที่จะบันดาลให้เกิดโชคลาภสักบทหนึ่ง “หลวงพ่อกับผมอยากจนเหลือเกิน ทำอะไรก็ไม่ดีขึ้น อยากได้คาถาไปภาวนา ให้โชคลาภสักบทหนึ่ง ขอหลวงพ่อบอกให้ได้โปรดอนุเคราะห์ด้วย”

หลวงพ่อมองเขาแล้วนั่งนิ่งอยู่พักหนึ่งแล้วตอบเขาไปว่า “คุณเอ๋ย คาถาอย่างนั้นนะคืออยู่หรือกินนะ แต่ถ้าจะให้ดีต้องทำตามด้วยช่วยคาถา จะทำได้ไหมล่ะ” “ได้สิครับหลวงพ่อบอกมาเถิดครับว่าจะให้ทำอย่างไร” เขารับตอบรับ

เมื่อหลวงพ่อบอกคาถา เขารับปากว่าจะทำตามให้ได้ แล้วกราบลาหลวงพ่อกลับบ้าน ก่อนนอนคืนนั้นเขาเริ่มภาวนาคาถาหลายเที่ยว ตอนเช้าก็ภาวนาอีก เสร็จแล้วก็ไปทำงาน เขาเริ่มทำตามข้อปฏิบัติที่คาถาบอกตั้งแต่วันนั้น โดยเริ่มเก็บหอมรอมริบเงินทองไว้ ต่อมาไม่นานก็สามารถตั้งตัวได้ในที่สุด เมื่อมีเงินทุนมากแล้วก็ไปค้าขายในต่างถิ่นขยายสาขาขยายกิจการ

ธรรมดาคนรายนี้น้อยจะมีคนมาห้อมล้อม แสดงตนว่าเป็นญาติเป็นมิตรโดยหวังจะอาศัยทรัพย์ของเขา เศรษฐีใหม่นั้นก็เช่นกัน เพื่อนฝูงญาติมิตรที่ดีจากสมัยยากจนเริ่มแฉะเวียนไปมา เมื่อมาถึงต่างก็สรรเสริญเยินยอเศรษฐีมากมาย แล้วก็ขอยู่อาศัยบ้าง ขอกู้ยืมเงินไปใช้หนี้บ้าง ไปเป็นทุนบ้าง ไปรักษาโรคร้ายไข้เจ็บบ้าง สุดแต่จะอ้างกัน เศรษฐีก็ใจดีให้ไปทุกราย ยิ่งเขามาสรรเสริญเยินยอว่า เป็นคนใจดีใจบุญ เศรษฐีก็ยิ่งปลื้มใจให้กู้ยืมเงินทองอย่างไม่คิดหน้าคิดหลัง จนเงินทองเริ่มร่อยหรอลง ฐานะเริ่มย่ำแย่ลงเศรษฐีมีคนอื่นใช้เก่าแก่อยู่คนหนึ่งซึ่งเป็นคนซื่อสัตย์ ทำงานกับเศรษฐีมานานจึงรู้เรื่องของเศรษฐีที่ได้ดี แต่ไม่กล้าเตือนเศรษฐีเรื่องใช้จ่ายฟุ่มเฟือย หหมดเปลืองไปกับคำสรรเสริญบ่อยๆ ได้แต่รอโอกาสอยู่

คราวหนึ่งเศรษฐีนั้นดญาติมิตรเพื่อนฝูงจำนวนมาก มากินเลี้ยงกันที่บ้านเป็นเวลา ๒ วัน แล้วก็สั่งให้คนใช้คนนั้นจัดการเรื่องอาหารสำหรับเลี้ยงแขกโดยกำชับว่าให้จัดอาหารที่ดีที่สุด คนใช้เห็นเป็นโอกาสที่จะเตือนเศรษฐี จึงจัดเตรียมอาหารพิเศษสำหรับเลี้ยงแขก ก่อนเวลาเลี้ยง เขาสั่งให้คนล่าเลี้ยงอาหารมาตั้งไว้นโตะแล้วใช้ฝาซีปิดไว้ เมื่อถึงเวลาแขกหรือก็พากันมาจำนวนมากพร้อมกันดีแล้ว เศรษฐีก็เริ่มเชิญให้ทุกคนเริ่มรับประทานแขกหรือก็พากันมาจำนวนมากพร้อมกันดีแล้ว เศรษฐีก็เริ่มเชิญให้ทุกคนเริ่มรับประทานอาหารกัน พอแขกเปิดฝาซีเห็นอาหารเข้าเท่านั้นก็พากันฮาครืน เพราะปรากฏว่าอาหารทุกอย่างปรุงมาจากลิ้นทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นแกง ชุป ต้ม ผัด ปิ้ง ล้วนเป็นลิ้นวัว ลิ้นแพะ ลิ้นแกะ และลิ้นสัตว์อื่นที่พอหาได้ในท้องตลาด เศรษฐีถึงกับสะดุ้ง อายก็อาย แต่ก็ลุกไปต่อว่าคนใช้ขณะนั้นไม่ได้ จำใจต้องเชิญแขกรับประทานไปพอส่งแขกกลับไปหมดแล้ว เศรษฐีก็เรียกคนใช้ตัวแสบเข้ามาพบ แล้วถามว่า“บอกมาซิพ่อตัวดี ฉันสั่งให้ทำอาหารที่ดีที่สุดมาเลี้ยงแขก ทำไมมันมีแต่ลิ้นทั้งนั้น” “ลิ้นนี้แหละครับที่ดีที่สุด” คนใช้ตอบหน้าตาย “ดียังไงวะ ว่ามาซิ” เศรษฐีซักฉุน “ท่านเป็นเศรษฐีขึ้นมาได้ก็เพราะลิ้นหลวงพ่อใช้ไหมครับ ถ้าหลวงพ่อกำลังพูดสอนท่าน ท่านจะได้เป็นเศรษฐีหรือ แสดงว่าลิ้นนี้ดีที่สุดใช้ไหมครับ” เศรษฐีต้องจำนนด้วยเหตุผลของเขา แต่เพื่อเป็นการแก้มือเศรษฐีจึงสั่งเขาอีก “พรุ่งนี้จะมีเลี้ยงอีกวัน คราวนี้ขอให้จัดอาหารที่เลวที่สุดมาเลี้ยงแขก” เขารับคำแล้วก็ไปจัดเตรียมอาหารตามที่เศรษฐีสั่ง พอถึงเวลาแขกก็พากันมาเหมือนเมื่อก่อน และพอเปิดฝาซีดูก็พบอาหารแบบเดิม คือมีแต่ลิ้นล้วนๆทำเอาฮาครืนกันอีก เศรษฐีอายก็อายฉุนคนใช้ก็ฉุน แต่ก็อดทนรอจนส่งแขกกลับไปหมดแล้วก็รีบไปไล่เบี้ยคนใช้“พ่อตัวดี ทำฉันขายหน้าอีกจนได้ ไหนแสบบอกว่าลิ้นเป็นสิ่งที่ดีที่สุด แต่วันนี้ฉันสั่งอาหารที่เลวที่สุดมาเลี้ยงแขก ทำไมแกจึงปรุงลิ้นมาเลี้ยงแขกอีก” “ท่านครับ ลิ้นนี้แหละเป็นสิ่งที่ดีที่สุด และเป็นสิ่งที่เลวที่สุดละครับ” คนใช้ตอบอย่างฉะฉาน เพราะเป็นโอกาสได้เตือนเศรษฐีแล้ว “ไหนว่ามาซิ ลิ้นดีที่สุดอย่างไร เลวที่สุดอย่างไร” “ท่านครับ ท่านได้ดีเพราะลิ้นของหลวงพ่อ แต่วันนี้ท่านกำลังวิบัติล้มจม เพราะลิ้นของญาติมิตรเพื่อนฝูงซึ่งต่างก็มาเียนยอนท่าน ท่านเองก็หลงลิ้นประจบกินของคนเหล่านั้นจึงหว่านเงินทองให้พวกเขาอย่างไม่เสียดาย ลิ้นของพวกเขากำลังทำให้ท่านหมดตัว ท่านเห็นว่าลิ้นไม่เลวที่สุดอย่างที่ผมว่าหรือครับ” คนใช้ร้ายยาวแล้วย้อนถามเศรษฐียื่นฟังนั่งจนเขาพูดจบ ตัวแข็งทื่อ ได้สติหูตาสว่างขึ้นมา

ถึงกับทรุดตัวลงไปกอดคนไข้แล้วร้องไห้โฮออกมาอย่างไม่อาย เศรษฐีรอดตัวพ้นจากความล้มเหลวหมดเนื้อหมดตัวไปได้ด้วยสิ้นของคนไข้ชั้นสูงทีเดียว

เรื่องนี้สื่อความได้ว่า ...ยามมั่งมีเงินทองคนที่แสดงตัวว่าเป็นพวกพ้องเป็นเพื่อน ย่อมมีมากในยามจนคนเหล่านั้นก็จะตีกากไม่ยอมรับความเป็นพวกเป็นเพื่อนนี้เป็นธรรมดาของโลก

ผู้มั่งมีจึงต้องระวังตัวไว้ ตั้งสติให้ดี คำประจบ คำเยินยอ คำสรรเสริญ ส่วนใหญ่มักเคลือบด้วยยาพิษทั้งสิ้น ต้องหนักแน่น ฟังหูไว้หู ดูให้แน่ใจ ใครครวญจนแน่ใจว่าผู้พูดนั้นเป็นมิตรแท้เป็นผู้ไม่เคยทอดทิ้งตนมาในยามจนและในยามมั่งมี จึงค่อยคบหาสนิทสนมไว้วางใจ นอกนั้นควรคบหาแค่ผิวเผิน แต่ไม่ควรตัดมิตรเสียทีเดียว พุดจาพาทิด้วยช่วยเหลือกันตามอัธยาศัย

สิ้นคนนั้น เชื่อได้บ้าง ไม่ได้บ้างคนที่เชื่อสิ้นของคนอื่นโดยง่ายนั้นเสียใจเสียตัว หมดตัว และหมดพวก มาเสียมากต่อมากแล้ว

จากหนังสือธรรมะเพื่อชีวิต

ใบงานที่ ๐๘

การเขียนย่อความ

คำชี้แจง อ่านสุนทรพจน์เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” แล้วเขียนย่อความ

“เศรษฐกิจพอเพียง”

เศรษฐกิจพอเพียงเพียงพออยู่
 ดุจดำรัสเอกบดินทร์ป็นชาติไทย
 รู้ประมาณ รู้จักออม รู้จักอด
 กินของไทยใช้ของไทยไทยทุกคน

เพียงพอรู้พออุ้มชูตัวเองไหว
 ๓ ตรีสไว้เป็นแนวทางสร้างสุขตน
 และละลดสิ่งฟุ่มเฟือยไม่เกิดผล
 ความยากจนจะห่างไกลไทยยั่งยืน

ตลอดระยะเวลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติเป็นเวลานานกว่า ๖๐ ปี พระองค์ทรงทุ่มเทพระวรกาย พระสติปัญญา ปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการ และทรงริเริ่มโครงการใหม่ๆ นับพันๆ โครงการ เพื่อมุ่งช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่ราษฎรประสบอยู่ โดยให้ประชาชนมีความแข็งแรง สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งโครงการต่างๆ ล้วนประสบความสำเร็จอย่างงดงามเป็นรูปธรรม และในวันนี้จะขอยกตัวอย่างเฉพาะพระปรีชาสามารถของพระองค์ในด้านเศรษฐกิจพอเพียงเท่านั้น

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำ แนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลง การที่พระองค์ได้ทรงคิดและตระหนักมาช้านานว่าหากเราไม่ไปพึ่งพา ยึดติดอยู่กับกระแสจากภายนอกมากเกินไป จนได้ครอบงำความคิดในลักษณะดั้งเดิมแบบไทยๆ ไปหมด มีแต่ความทะเยอทะยานบนรากฐานที่ไม่มั่นคงเหมือนลักษณะฟองสบู่ วิกฤตเศรษฐกิจเช่นนี้อาจไม่เกิดขึ้น หรือไม่หนักหนาสาหัส จนเกิดความเดือดร้อนกันถ้วนทั่วเช่นนี้ ดังนั้น “เศรษฐกิจพอเพียง” จึงได้สื่อความหมาย ความสำคัญในฐานะเป็นหลักการสังคมที่พึงยึดถือ โดยมีแนวคิดที่แบ่งที่ดินออกเป็นส่วนๆ เพื่อทำกิจการต่างๆ คือ สระน้ำ ๓๐% นาข้าว ๓๐% พืชสวน พืชไร่ ๓๐% และที่อยู่อาศัยอีก ๑๐ % แนวคิดนี้มุ่งหวังให้ราษฎรสามารถพึ่งพาตนเองได้

ฉะนั้นความพอมิ พอกินจะสามารถอุ้มชูตัวได้ ทำให้เกิดความเข้มแข็ง และความพอเพียงนั้นไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง แต่มีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างหมู่บ้าน เมือง และแม้กระทั่งระหว่างประเทศ ที่สำคัญคือการบริโภคนั้นจะทำให้เกิดความรู้ที่จะอยู่ร่วมกับระบบรักษาระบบชาติ ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เพราะไม่ต้องทิ้งถิ่นไปหางานทำเพื่อหารายได้มาเพื่อการบริโภคที่ไม่พอเพียง

ส่วนค่านิยม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

๓. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

๑. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

๒. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความพากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

เศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นแนวคิดและแนวปฏิบัติที่มีความลุ่มลึก และมีความเป็นองค์รวมรอบด้านทุกมิติ ตลอดจนมีความเป็นสากลสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในสังคมทุกระดับทุกภาคส่วน และเกิดประโยชน์สุขอย่างแท้จริง

เศรษฐกิจพอเพียงเสียงจากพ่อ
กินพอดีมีพอรู้อยู่รู้ประเด็น
อยู่พอเพียงเลี้ยงตัวได้ไม่อายอด
รับเท่าใดไม่จ่ายหมดทวดไว้กัน

อย่ารื้อขอให้จำทำให้เห็น
หายลำเค็ญเป็นเศรษฐกิจมีสุขพลัน
เพราะต้องจดจ่ายและรับดับกระสัน
รวยนินทรณ์มันสายกลางทางสมดุล

หนังสือพ่อหลวงของปวงราษฎร์

